

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

02 / 22

6 Ιουλίου 2022

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Θετικά σημάδια και σημαντικοί κίνδυνοι

- Φέτος, οι ρυθμοί πραγματικής μεγέθυνσης αναμένονται ισχυροί, παρά τον πολύ υψηλό πληθωρισμό.
- Μεσοπρόθεσμα γίνεται επιτακτική η ανάγκη αναστροφής των δίδυμων ελλειμμάτων, του δημοσιονομικού και εμπορικού ισοζυγίου, εν μέσω υψηλών τιμών ενέργειας και διαταραχών στην παγκόσμια οικονομία.
- Η αύξηση της κατανάλωσης, παρά τον υψηλό πληθωρισμό, στηρίζεται εν μέρει σε πολιτικές επιδότησης, προηγουμένως για τη στήριξη εισοδημάτων λόγω της πανδημίας και πλέον για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας.
- Η άνοδος της κατανάλωσης αναμένεται να μετριαστεί στο υπόλοιπο του έτους, ενώ σημαντικό μέρος της κατανάλωσης προκαλεί αυξημένες εισαγωγές. Για τη διατήρηση των ρυθμών μεγέθυνσης σε υψηλό επίπεδο είναι κρίσιμο να αυξάνονται συστηματικά οι επενδύσεις και οι εξαγωγές.
- Αυξανόμενο μέρος των μεταποιητικών επιχειρήσεων της χώρας πετυχαίνει πλέον καλές εξαγωγικές επιδόσεις. Ταυτόχρονα, μεγαλύτερο μέρος του τομέα τουρισμού στρέφεται στην προσφορά υπηρεσιών υψηλής αξίας.
- Ο πόλεμος στην Ουκρανία ήταν η σπίθα που πυροδότησε τον πληθωρισμό, όμως αυτός βρήκε προσάναμμα στην προηγούμενη κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας, όπου υπήρχαν ισχυρές ανισορροπίες.
- Ο υψηλός πληθωρισμός εντείνει τις τάσεις αντιστροφής της νομισματικής πολιτικής. Οι γεωπολιτικές εντάσεις, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, συντηρούν πολύ υψηλά το κόστος ενέργειας και την αβεβαιότητα. Υπάρχουν ισχυρές πιέσεις στις αλυσίδες εφοδιασμού, τα επενδυτικά σχέδια και τους προϋπολογισμούς νοικοκυριών και κρατών.

Θετικά σημάδια και σημαντικοί κίνδυνοι

- Όλες οι οικονομίες πλήττονται, αλλά η δική μας είναι σε κρίσιμο σημείο: Στην έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία, με την ανάκτηση επενδυτικής βαθμίδας ως κομβικό ενδιάμεσο στόχο, και σε αναμονή αλλαγών στη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική στην Ευρώπη, επιχειρεί να τεθεί σε τροχιά συστηματικής ανάπτυξης.
- Οι προκλήσεις εκφράζονται με πολλούς τρόπους. Η έξαρση του πληθωρισμού πιέζει την κατανάλωση και συνολικά τα νοικοκυριά. Το ακριβότερο χρήμα και οι αβεβαιότητες κάνουν επιφυλακτικότερους τους επενδυτές. Η απότομη άνοδος επιτοκίων απειλεί όσους έχουν υψηλά χρέη. Η γενικευμένη επιβράδυνση των οικονομιών δυσχεραίνει την αύξηση των εξαγωγών.
- Οικονομίες όπως η δική μας, με χρόνιες δομικές υστερήσεις, δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τον πληθωρισμό κυρίως με επιδοματικές πολιτικές. Αν και είναι απαραίτητα μέτρα υποστήριξης προς τα ευάλωτα νοικοκυριά και ρύθμισης σε βασικές αγορές, είναι επείγον να υπάρξει υποστήριξη της παραγωγής, με απλούστευση διαδικασιών και μεταρρυθμίσεις για αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων.
- Κρίσιμη σημασία έχει η μεγάλη αύξηση του κόστους χρηματοδότησης της χώρας, όπως και η απόσταση από το μέσο όρο στην Ευρωζώνη. Η κατάσταση δεν είναι η ίδια με το 2010. Η ρύθμιση για το δημόσιο χρέος έχει μεταφέρει το μεγαλύτερο βάρος του σε επόμενα χρόνια. Οι πολιτικές στην Ευρώπη σηματοδοτούν πως δεν υπάρχει πρόθεση να αφεθούν οι αδύναμες οικονομίες να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους μόνες. Οι κίνδυνοι για την οικονομία μας είναι όμως ισχυροί.
- Το παράθυρο ευκαιρίας τα επόμενα 2-3 χρόνια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον αναγκαίο εκσυγχρονισμό τόσο του κράτους όσο και των επιχειρήσεων. Αν αυτό συμβεί, η χρηματοδότηση στη συνέχεια δεν θα είναι πρόβλημα και η ανάπτυξη θα είναι ισχυρή.

Διεθνές περιβάλλον: ήπια επιβράδυνση το α' τρίμηνο του 2022, εντείνονται ενεργειακή κρίση – πληθωρισμός

- **Ανάπτυξη το α' τρίμηνο** με ελαφρώς ηπιότερο ρυθμό στις περισσότερες χώρες, υπό την επίδραση του **ενεργειακού κόστους**. Επιτάχυνση ανάπτυξης σε Ευρωζώνη και Κίνα, επιβράδυνση σε ΗΠΑ.
  - Χώρες ΟΟΣΑ (α' τρίμ): Ετήσιος ρυθμός μεταβολής 4,4%, από 4,9% το προηγούμενο τρίμηνο και ύφεση 0,2% το α' τρίμ. 2021
- **Πληθωρισμός** στις χώρες του ΟΟΣΑ σε μέγιστο επίπεδο 34 ετών τον Μάιο (8,6%)
- Ισχυρός αντίκτυπος στην παγκόσμια οικονομία από τον **πόλεμο στην Ουκρανία**
  - Έντονες πιέσεις σε αγορές ενεργειακών προϊόντων, πρώτων υλών και τροφίμων
  - Δευτερεύουσες επιδράσεις από αβεβαιότητα για τη διάρκεια και τις επιδράσεις του πολέμου, διάχυση επιπτώσεων μέσω εφοδιαστικών αλυσίδων
- Πρόβλεψη ΟΟΣΑ για **παγκόσμια ανάπτυξη 3% το 2022** (-1,5 π.μ. μικρότερη της πρόβλεψης Δεκεμβρίου 2021) και 2,8% το 2023

Διεθνές περιβάλλον: προκλήσεις μεσοπρόθεσμα

Προκλήσεις παγκοσμίως

- Επιπτώσεις πολέμου στην Ουκρανία σε ενεργειακή επάρκεια, λειτουργία εφοδιαστικών αλυσίδων. Πιθανή **επισιτιστική κρίση** στις φτωχότερες χώρες.
- Αναχαίτιση νέων **ισχυρών πληθωριστικών πιέσεων**
  - Συγκράτηση πληθωρισμού με σταδιακή **σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής (FED, EKT)** → αύξηση επιτοκίων, με επιπτώσεις στις επενδύσεις
- Αντιμετώπιση **νέων εξάρσεων** της πανδημίας σε Κίνα και ΝΑ Ασία

Προκλήσεις στην Ευρώπη

- Διαφοροποίηση πηγών **ενέργειας** και **ενεργειακή ασφάλεια**
- Επιδράσεις **ανάσχεσης επεκτατικής νομισματικής πολιτικής** της ΕΚΤ,
  - Ταχύτερη ολοκλήρωση καθαρών αγορών στοιχείων ενεργητικού – APP (Ιούνιος)
  - σταδιακή αύξηση των βασικών επιτοκίων της από τον Ιούλιο
- Υλοποίηση **Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης**

Ελλάδα: Μικρή επιβράδυνση ανάκαμψης στο α' τρίμ. 2022

ΑΕΠ α' τρίμ. 2022: +7,0%, έναντι +8,1% στο δ' τρίμ. '21 και -2,8% στο α' τρίμ. 2021. Η 7η ισχυρότερη ανάκαμψη στην Ευρωζώνη (Μ.Ο.: +5,4%)

Σημαντικότερες μεταβολές στις συνιστώσες του ΑΕΠ (α' τρίμ.):

- Νέα ισχυρή άνοδος κατανάλωσης νοικοκυριών, κατά 11,6%, κατόπιν αύξησης 11,9% στο δ' τρίμ. πέρυσι και μείωσης 4,9% πριν ένα χρόνο
  - Μικρή αύξηση καταναλωτικών δαπανών Δημοσίου κατά 1,8%, από άνοδο 5,1% ένα έτος νωρίτερα.
- Νέα σημαντική διεύρυνση εξαγωγών, +9,6% (έναντι πτώσης 2,0% στο α' τρίμ. 2021)
  - Κυρίως από διεύρυνση εξαγωγών υπηρεσιών (+23,0%, ύστερα όμως από πτώση 15,4% πέρυσι). Επιβράδυνση αύξησης εξαγωγών προϊόντων για 4^ο τρίμηνο (+2,5%).
  - Επιδείνωση εξωτερικού ισοζυγίου, από εντονότερη αύξηση εισαγωγών (+17,5%), κυρίως σε προϊόντα (+17,8%)
- Αύξηση επενδύσεων 9,6% (από +34,3% στο δ' τρίμ. '21 και +3,5% πριν ένα έτος)
  - Αποκλειστικά από διεύρυνση του σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου (+12,7%)

Κρατικός Προϋπολογισμός 2022: υπέρβαση στόχων στο τετράμηνο

- **Ισοζύγιο Κρ. Προϋπολογισμού Ιαν.-Απρ. 2022: έλλειμμα €3,3 δισεκ., έναντι στόχου ελλείμματος €5,0 δισεκ.**
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα: πλεόνασμα €799 εκατ., έναντι στόχου ελλείμματος €2,45 δισεκ.**
- Υπέρβαση στόχου από το σκέλος των δαπανών (-€958 εκατ. έναντι στόχου):
  - Λιγότερες δαπάνες για πάγια περιουσιακά στοιχεία κατά €458 εκατ., λόγω του ετεροχρονισμού πληρωμών των εξοπλιστικών προγραμμάτων
  - Υστέρηση στις τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη της ΕΕ κατά €149 εκατ. και τις καταπτώσεις εγγυήσεων κατά €203 εκατ.
- Υπέρβαση εσόδων κατά €699 εκατ. έναντι του στόχου:
  - Υψηλότερες εισπράξεις φόρων, κατά €1,75 δισεκ., κυρίως από το ΦΠΑ λοιπών εσόδων και υπηρεσιών (+€644 εκατ.) και τους λοιπούς τρέχοντες φόρους (+€366 εκατ.)

Τάσεις σε βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας

Βιομηχανία

- Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής κατά 1,9% στο πρώτο τετράμηνο του 2022 αντί αύξησης κατά 8,8% το 2021
- Μείωση στην Ευρωζώνη κατά 0,5%, αντί ενίσχυσης κατά 11,8% την ίδια περίοδο του 2021

Κατασκευές

- Άνοδος της παραγωγής στις Κατασκευές το πρώτο τρίμηνο κατά 12,0% αντί απωλειών 9,3% στην ίδια περίοδο πέρυσι
- Αύξηση στην παραγωγή Οικοδομικών Έργων κατά 20,8% αντί πτώσης κατά 16,5% πριν ένα έτος

Τουρισμός

- Κατακόρυφη αύξηση 134,8% στον κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του 2022, σε συνέχεια +39,9% το 2021, λόγω του lockdown στη μεγαλύτερη διάρκεια αυτού του τριμήνου πέρυσι

Λιανικό Εμπόριο

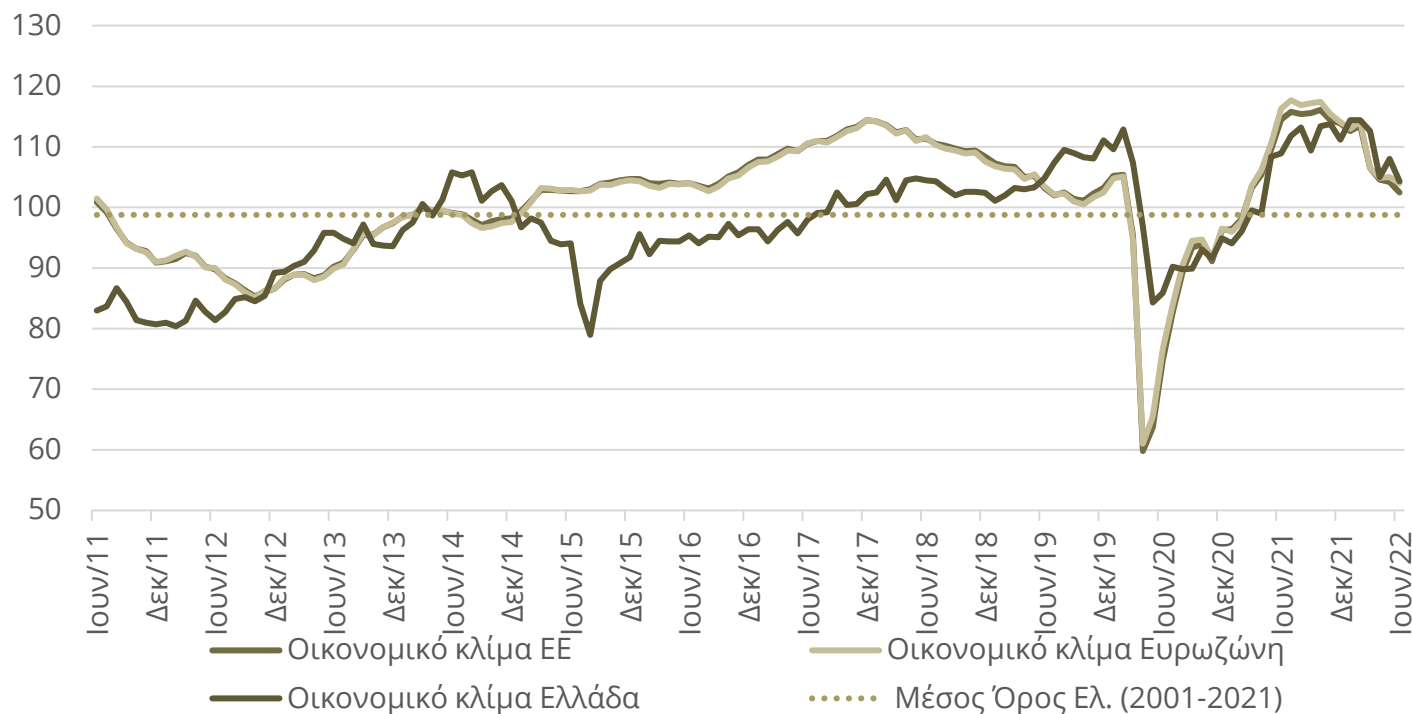
- Αύξηση 10,2% στον όγκο του Λιανικού Εμπορίου το πρώτο τρίμηνο 2022 σε συνέχεια ανόδου κατά 4,1% το 2021.

Επιδείνωση Οικονομικού Κλίματος το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο. Οριακά υψηλότερα από πέρυσι.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

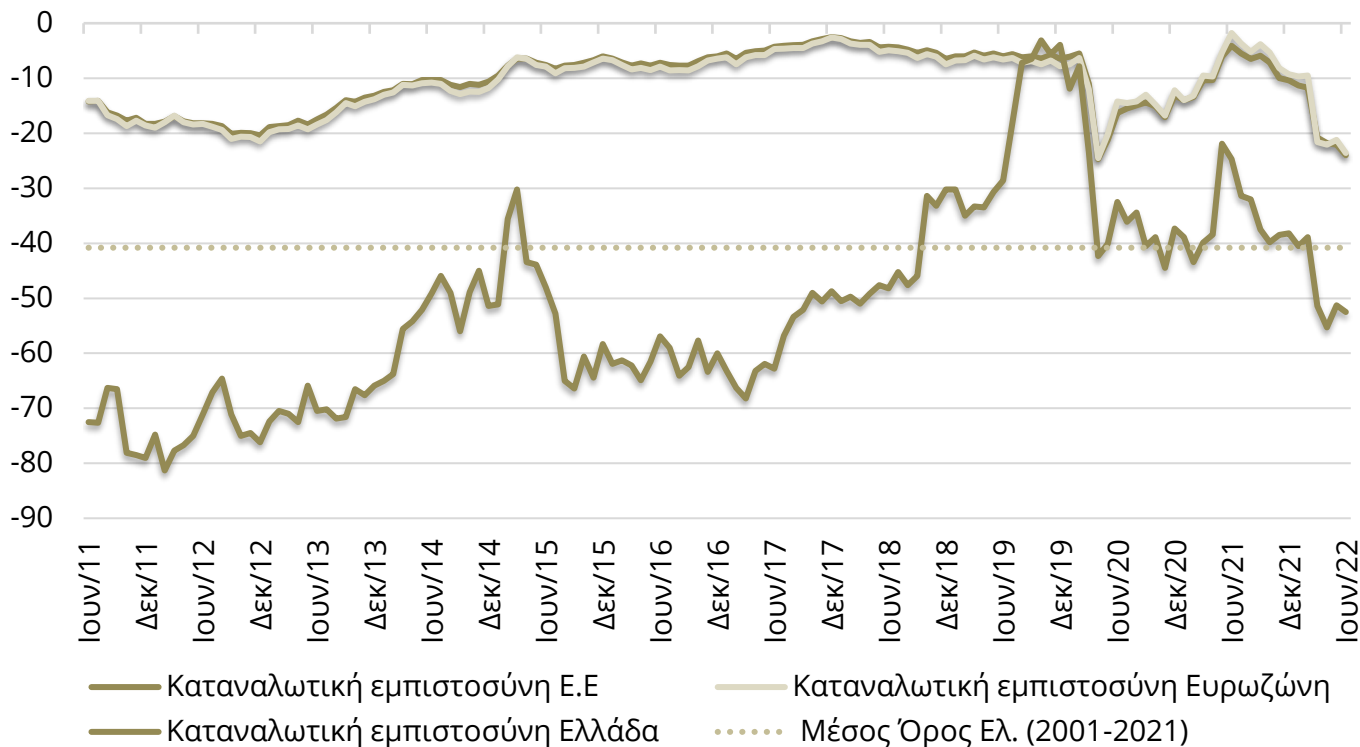

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Υποχώρηση Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης το β' τρίμηνο του 2022 σε σχέση με το προηγούμενο, αλλά και το αντίστοιχο περυσινό

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

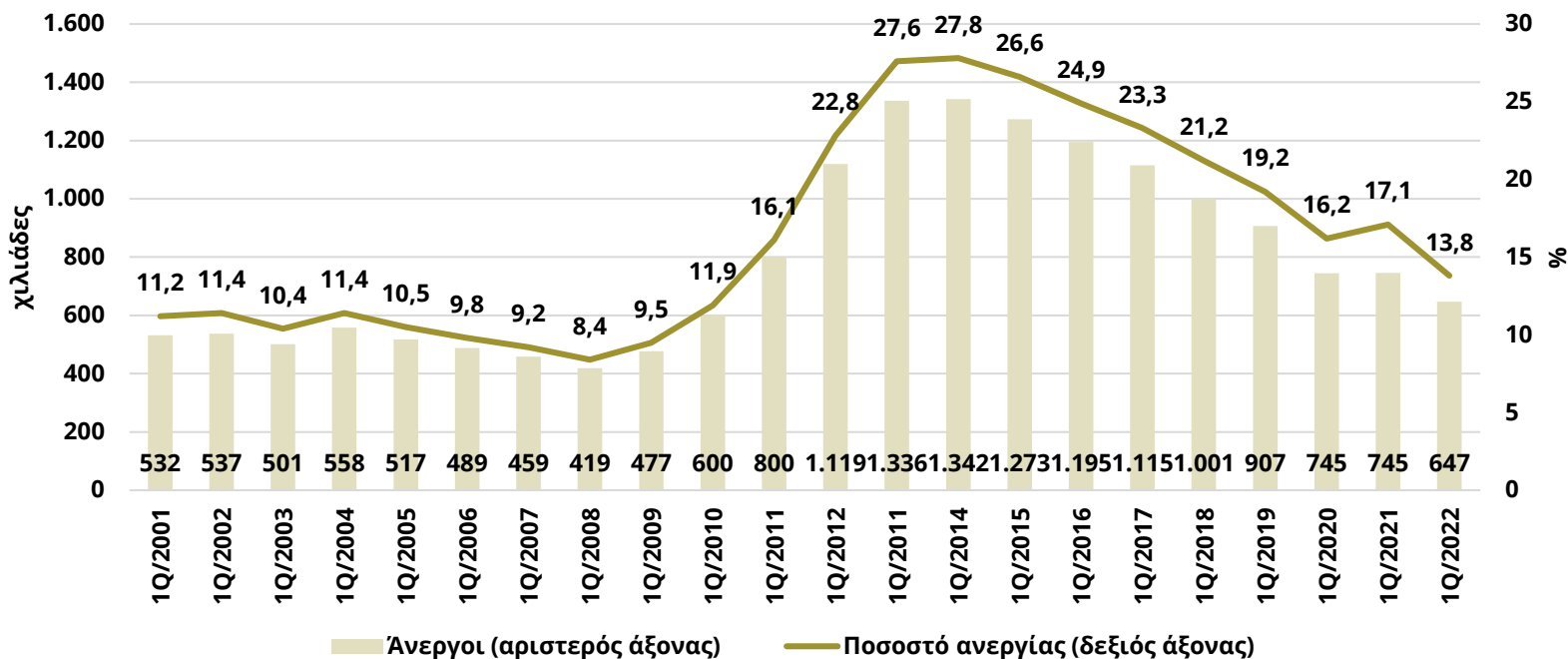

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Περαιτέρω μείωση του ποσοστού ανεργίας το πρώτο τρίμηνο, στο χαμηλότερο επίπεδο, για αυτή την περίοδο, από το 2011.

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

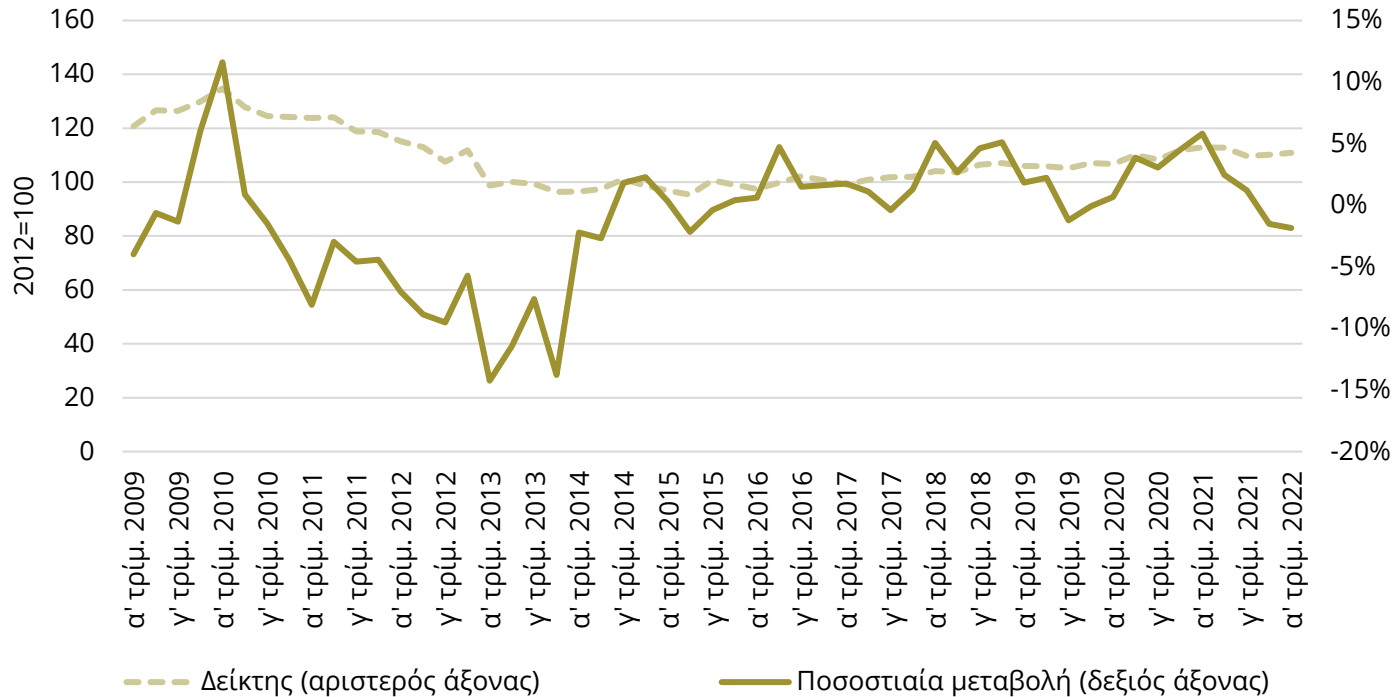
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 13,8% το ποσοστό ανεργίας το α' τρίμ. του 2022 από 17,1% το α' τρίμ. του 2021 και 13,2 το δ' τρίμ. του 2021.
- Αύξηση απασχόλησης σε 19 κλάδους. Ενδεικτικά: Τουρισμός (+129,9 χιλ.), Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο (+84,9 χιλ.), Μεταποίηση (+41,1 χιλ.), Εκπαίδευση (+28,8 χιλ.).
- Μείωση της απασχόλησης σε 2 κλάδους: Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος-Φυσικού αερίου-Ατμού-Κλιματισμού (-3,8 χιλ.), Χρηματοπιστωτικές-Ασφαλιστικές δραστηριότητες (-3,8 χιλ.).

Μείωση του εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους, για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο

Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

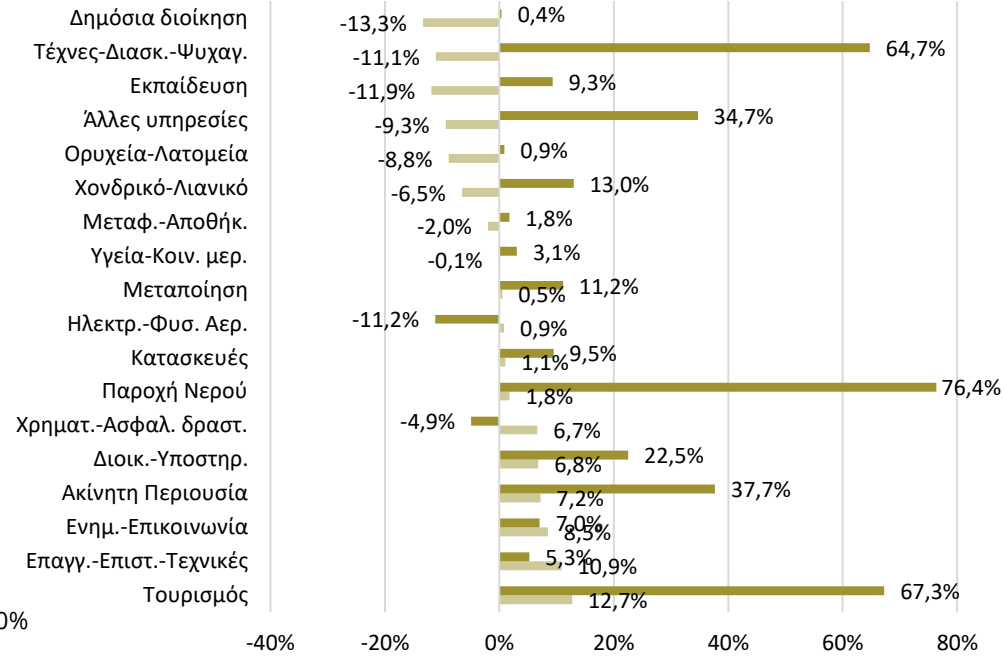
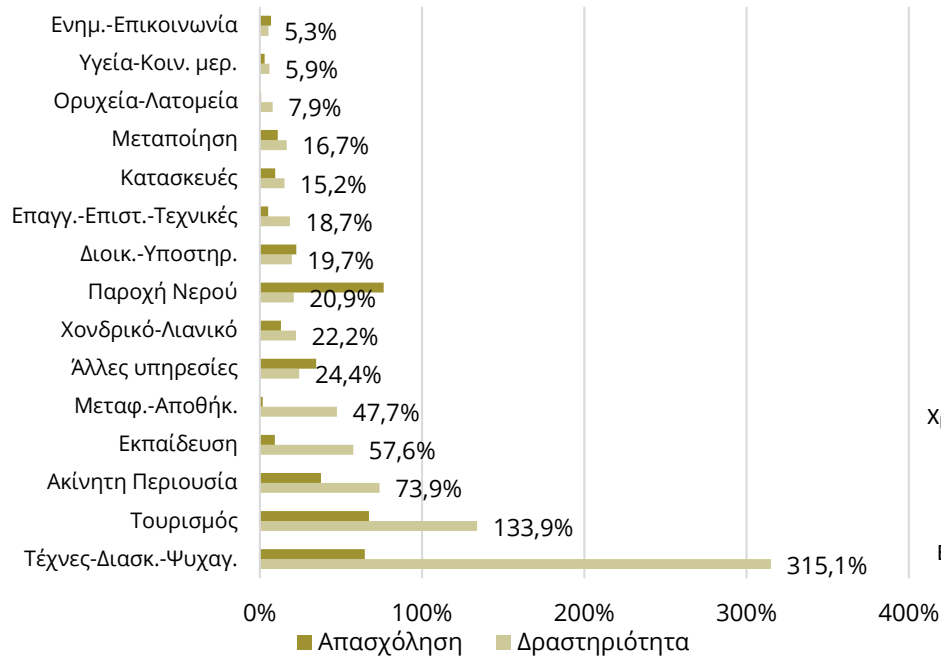
➤ Μειώθηκε κατά 1,9% το α' τρίμ. του 2022, σε συνέχεια μείωσης του κατά 1,5% το δ' τρίμ. του 2021

Θετική συσχέτιση τάσεων στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση το α' τρίμ. του 2022, δεν υφίσταται συσχέτιση μεταξύ απασχόλησης-μισθολογικού κόστους

% μεταβολή απασχόλησης-δραστηριότητας 1Q/2021-1Q/2022

% μεταβολή μισθολογικού κόστους-απασχόλησης 1Q/2021-1Q/2022

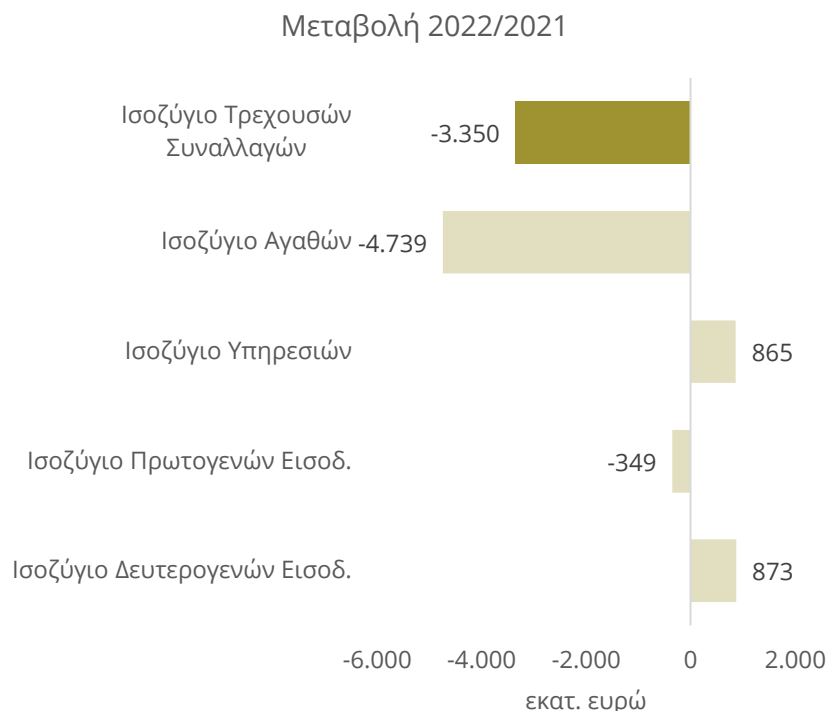
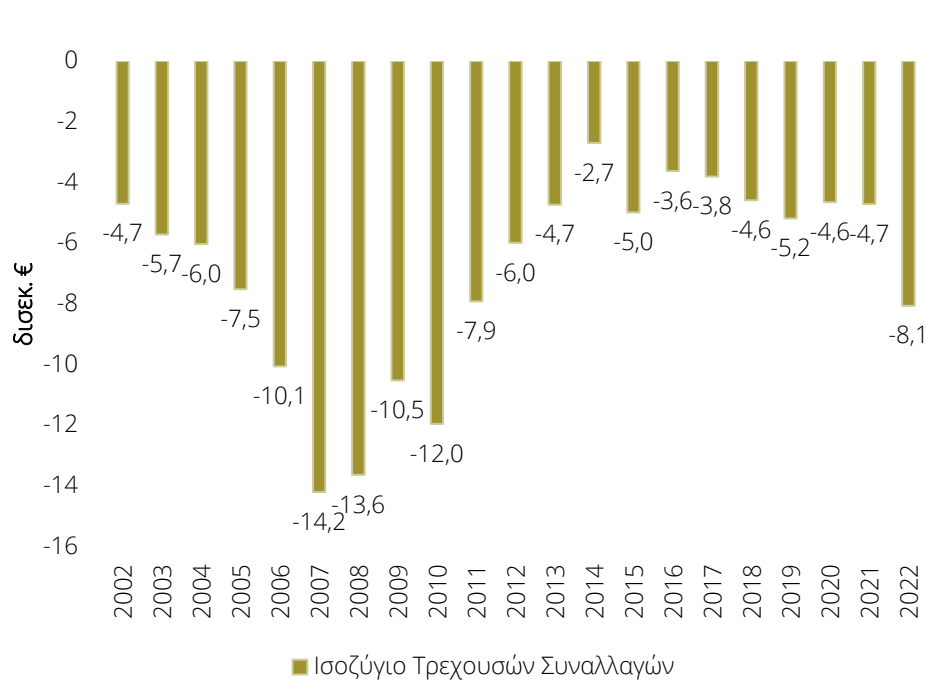
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat **Επεξεργασία στοιχείων: IOBE**

■ Απασχόληση ■ Μισθολογικό Κόστος

- Θετική συσχέτιση μεταξύ κύκλου εργασιών και απασχόλησης στους κλάδους της ελληνικής οικονομίας το πρώτο τρίμηνο φέτος (συντ. συσχέτισης 0,59, επίπεδο στατ. σημαντικότητας 98,2%)
- Ενδεικτικά: Τέχνες-Διασκέδαση-Ψυχαγωγία (κύκλος εργασιών +315,1%, απασχόληση +64,7%), Τουρισμός, (+133,9%, +67,3%, αντίστοιχα), Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (+73,9%, +37,7%)
- Δεν προκύπτει κάποιου είδους συσχέτιση μεταξύ μισθολογικού κόστους και τάσης απασχόλησης (συντ. συσχέτισης 0,10, στατιστικά ασήμαντος): αύξηση αμφοτέρων σε 8 κλάδους, μείωση μισθολογικού κόστους και αύξηση απασχόλησης επίσης σε 8 κλάδους, αύξηση μισθολογικού κόστους και μείωση απασχόλησης σε δύο κλάδους.

Στα €8,1 δισεκ. το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών στην περίοδο Ιαν.-Απρ. του 2022, σχεδόν διπλάσιο από το 2021

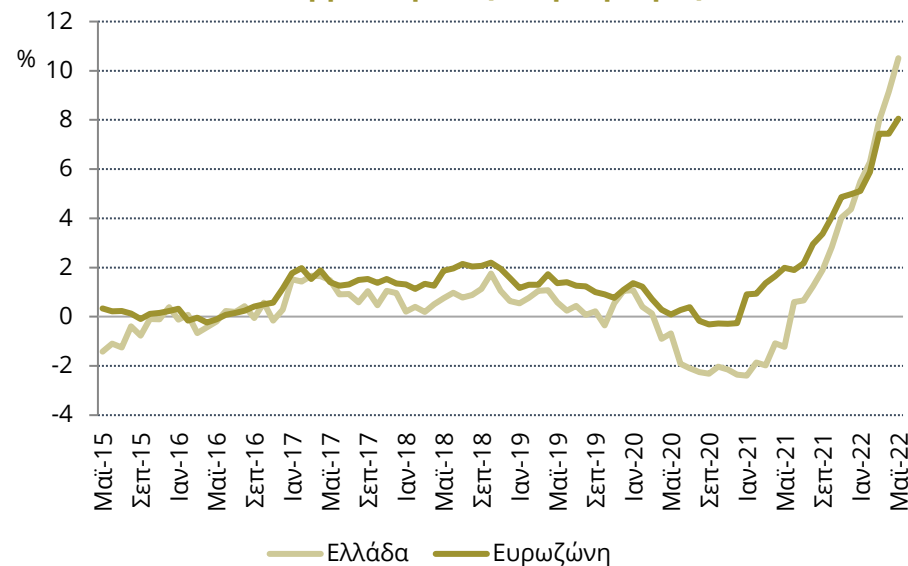
Πηγή: ΤτΕ

- Μεγάλη επιδείνωση στο ισοζύγιο αγαθών (αύξηση ελλείμματος €4,7 δισεκ), και πτώση στο πλεόνασμα του ισοζυγίου Πρωτογενών εισοδημάτων. Αντισταθμίστηκαν εν μέρει μόνο από τη βελτίωση στα ισοζύγια Υπηρεσιών, και Δευτερογενών Εισοδημάτων.
- Το 45% των αυξημένων εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών οφείλεται στα καύσιμα
- Στο 87% του επιπέδου του 2019 οι τουριστικές εισπράξεις
- Σημαντική διεύρυνση των εισπράξεων μεταφορικών υπηρεσιών (€7,1 δισεκ. στο 4μηνο), στο υψηλότερο επίπεδο από το 2002, με μεγάλη αύξηση και των πληρωμών.

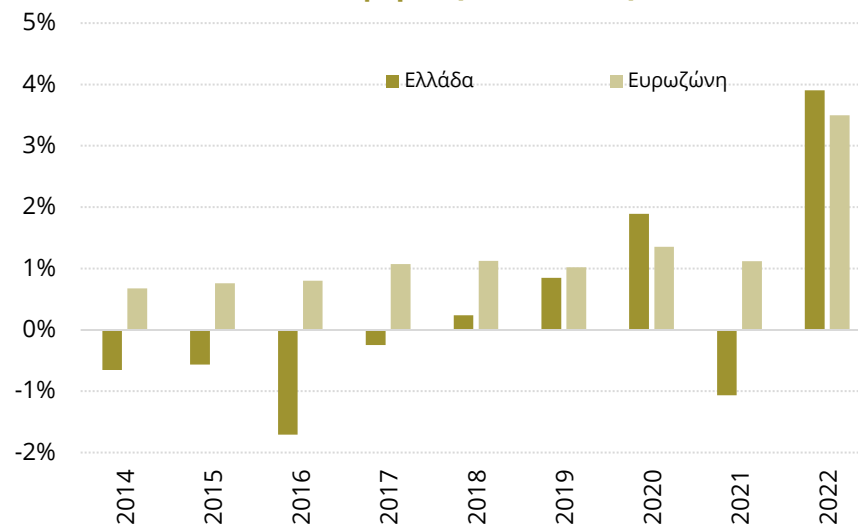

Ιστορικό υψηλό πληθωρισμού 27-ετίας το α΄ πεντάμηνο 2022, λόγω τιμών των ενεργειακών αγαθών

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

ΕνΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους (Ιαν.-Μάιος)

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

Ευρωζώνη: Ιδιαίτερα ισχυρός πληθωρισμός το α΄ πεντάμηνο του 2022, 6,8% από 1,4% ένα χρόνο πριν. Μέγιστο επίπεδο 25-ετίας

Ελλάδα: Ενίσχυση εγχώριου Δείκτη Τιμών 11,3% τον Μάιο και 10,2% τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους. Οι υψηλότερες αυξήσεις των τελευταίων 27 ετών. Οφείλονται κυρίως στις τιμές των ενεργειακών αγαθών.

Ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ (Ιαν. -Μάιος 2022): +7,9%, έναντι -1,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2021

➤ Ισχυρή αυξητική επίδραση από ενεργειακά αγαθά (3,9%). Οριακή αρνητική επίδραση από έμμεσους φόρους (-0,1%).

Για τον Ιούνιο προβλέπεται ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ, 12%

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν. - Απρ. 2022): Άνοδος 40,1%, κυρίως λόγω ενεργειακών αγαθών, έναντι υποχώρησης 4,1% ένα χρόνο πριν

Η σφιχτότερη νομισματική πολιτική επηρεάζει τις συνθήκες λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Θετικές εξελίξεις

- Συνεχιζόμενη μείωση των ΜΕΔ το πρώτο τρίμηνο, αν και με πολύ βραδύτερο ρυθμό
- Ενίσχυση πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις
- Αύξηση ιδιωτικών καταθέσεων

Προκλήσεις

- Αύξηση κόστους δανεισμού δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και απόκλιση από τον πυρήνα της Ευρωζώνης
- Ακριβότερη και δυσχερέστερη η πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου
- Πιστωτική συρρίκνωση προς τα νοικοκυριά

Προτεραιότητες

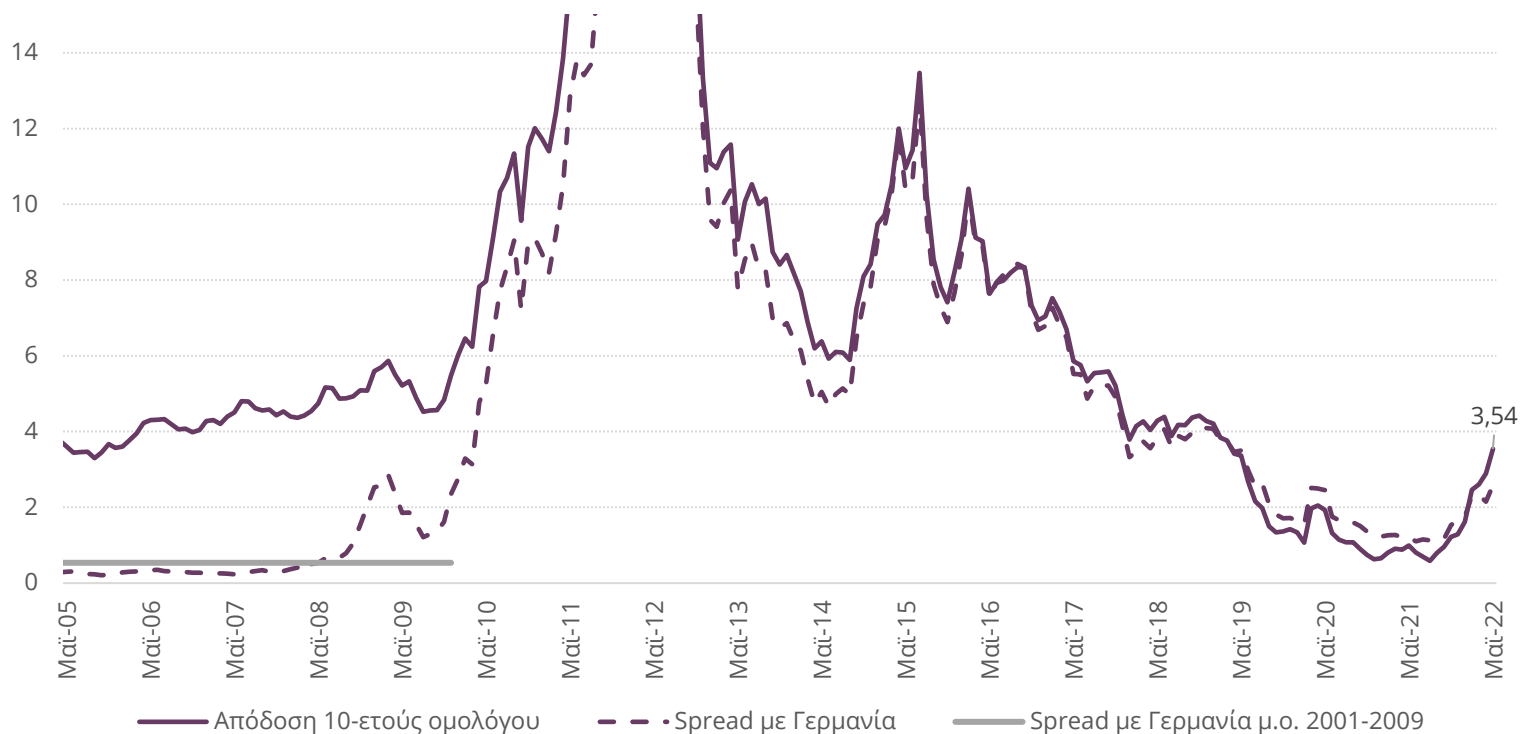
- Επιτάχυνση στην αξιοποίηση του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης
- Συνέχιση μείωσης των ΜΕΔ, αποτελεσματική εφαρμογή του πτωχευτικού κώδικα και του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών

Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι για την πραγματική οικονομία επηρεάζουν την ποιότητα του ενεργητικού και τις προοπτικές κερδοφορίας των τραπεζών

Το κόστος νέου δανεισμού του δημοσίου καταγράφει άνοδο, μεγαλύτερη από την αντίστοιχη σε χώρες όπως η Γερμανία...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

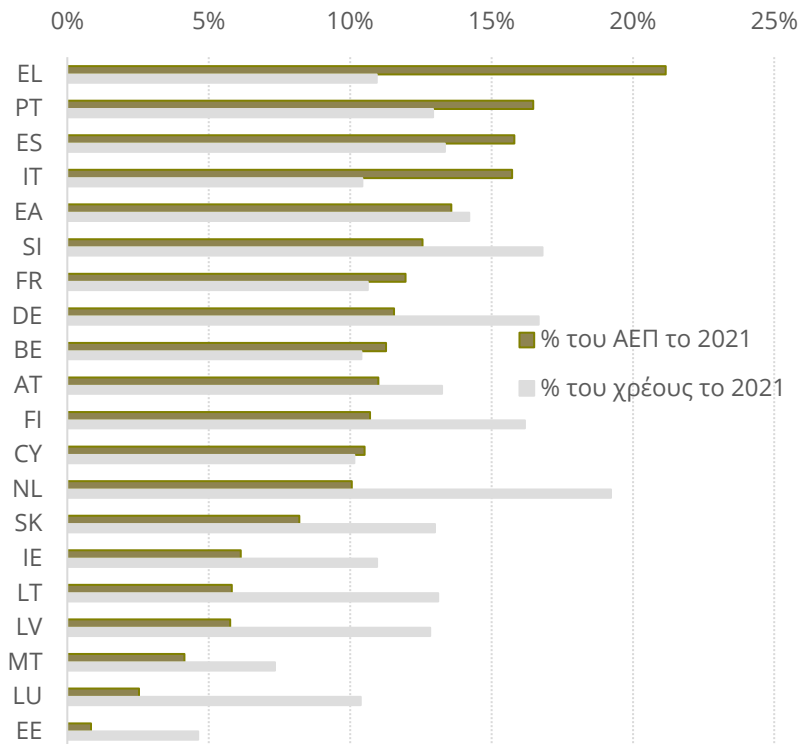
Πηγή: ΕΚΤ

... ενώ η απόκλιση (spread) παραμένει σημαντικά μεγαλύτερη από αυτή στην περίοδο πριν την ελληνική κρίση χρέους

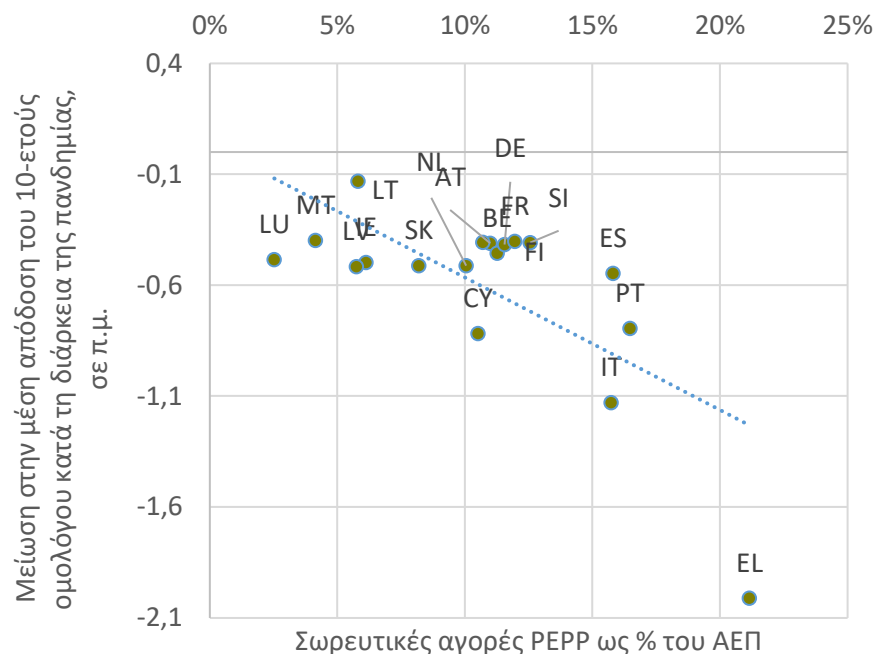

Η ΕΚΤ αγόρασε ελληνικά κρατικά ομόλογα στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος PEPP περισσότερο από κάθε άλλη χώρα, ως % το ΑΕΠ

Σωρευτικές Αγορές Ελληνικών κρατικών ομολόγων από το πρόγραμμα PEPP, Μάρτιος 2020- Μάρτιος 2022

Συσχέτιση μεγέθους προγράμματος PEPP με μεταβολή στη απόδοση κρατικών ομολόγων, ανά χώρα

Πηγές: ΕΚΤ, Eurostat. **Σημείωση:** Η μέση μεταβολή στην απόδοση των κρατικών ομολόγων αφορά το μέσο ρυθμό τη διετία Μάρ.2020-Μάρ.2022 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο ρυθμό τη διετία 2018-2019.

Χώρες με αναλογικά μεγαλύτερο μέγεθος προγράμματος PEPP κατέγραψαν μεγαλύτερη μείωση στις αποδόσεις των κρατικών τους ομολόγων σε σύγκριση με τα προ-πανδημίας επίπεδα.

Παραμένουν ισχυρές οι προκλήσεις από τον πόλεμο στην Ουκρανία, νέα μεταβλητότητα στην πανδημία

Επιπτώσεις πολέμου σε τροφοδοσία ενέργειας- πρώτων υλών. Ανάγκη άμεσης διαφοροποίησης ενεργειακού εφοδιασμού.

- Κλιμακώνεται η ενεργειακή κρίση, ιδίως στην ΕΕ. Πιθανή περαιτέρω κλιμάκωση τιμών από την 6η δέσμη κυρώσεων της ΕΕ (απαγόρευση εισαγωγών αργού πετρελαίου έως το τέλος του 2021).
- Άμεση ανάγκη για εξοικονόμηση ενέργειας - παραγωγή καθαρής ενέργειας - διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού μας (Σχέδιο REPowerEU)

Νέες έκτακτες δημόσιες δαπάνες, με αντίκτυπο στο έλλειμμα ... αλλά και μείωση χρέους, ως % ΑΕΠ, λόγω πληθωρισμού

- Περαιτέρω διεύρυνση μέτρων στήριξης τον Μάιο-Ιούνιο. Συνέχιση – κλιμάκωσή τους, ανάλογα με την εξέλιξη των τιμών.
- Σε συνθήκες έντονης αβεβαιότητας, άνοδος αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, ιδίως για χώρες της «περιφέρειας».
- Σταδιακή αύξηση βασικών επιτοκίων, με επιπτώσεις σε ιδιωτικό – δημόσιο δανεισμό, επενδύσεις

Ενισχύεται η σημασία του Ταμείου Ανάκαμψης

- Κατόπιν εκταμίευσης της 1ης δόσης (€3,56 δισεκ.), χρειάζεται επιτάχυνση διαδικασιών για τα 230 ενεργοποιημένα έργα Σχεδίου Ανάκαμψης. **Ιαν.-Μάιος:** μόλις €35 εκατ. επιδοτήσεις
- Έμφαση σε μεταρρυθμίσεις, για ενίσχυση εμπιστοσύνης στις προοπτικές της οικονομίας, στο περιβάλλον της νέας κρίσης

Ισχυρά θετικά μηνύματα από τον Τουρισμό

- Υψηλή κίνηση στα αεροδρόμια εγχωρίως στο δίμηνο Απριλίου – Μαΐου. 3,2% περισσότερες αφίξεις τον Μάιο έναντι 2019.

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2022

Σενάριο 2022

- Συνέχιση πολέμου στο μεγαλύτερο τμήμα του β' εξαμήνου, πιθανό να μην ολοκληρωθεί φέτος. Μέση y-o-y άνοδος τιμής πετρελαίου 50-55%. Πληθωρισμός σε διαχρονικά μέγιστο επίπεδο δεκαετιών.
- Εκτεταμένα μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Θα αναπληρώσουν σε μεγάλο βαθμό τα περυσινά.
- Πιθανή νέα έξαρση της πανδημίας από τέλος του καλοκαιριού-αρχές φθινοπώρου, χωρίς γενικευμένα περιοριστικά μέτρα.
- Υψηλότερη αύξηση τουριστικής κίνησης σε σύγκριση με την αναμενόμενη στην αρχή του πολέμου: έσοδα στο 90% του 2019, συνεκτιμώντας την αύξηση λόγω πληθωρισμού.
- Σταδιακή αύξηση επιτοκίων, ύστερα από μια διετία διακύμανσης σε ιστορικά χαμηλά.
- Ανάκαμψη Ευρωζώνης: 1,0-1,5 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από ό,τι αναμενόταν πριν τον πόλεμο (2,5-3,0%).
- Επίτευξη στόχων Ταμείου Ανάκαμψης: ενισχύσεις €3,2 δισεκ. και δάνεια €586 εκατ., ωστόσο οπισθοβαρώς σε σχέση με αρχικό σχεδιασμό

Προβλέψεις 2022

- Δημόσια κατανάλωση: -1,0% έως -2,0%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +3,0% έως +4,0%
- Επενδύσεις: +13% έως +15%
- Εξαγωγές: +12% έως +14%
- Εισαγωγές: +11% έως +13%
- **Ανάπτυξη: ≈ 3,5 έως 4,0%**
- Ανεργία: ≈ 12,0 έως 12,4%
- Πληθωρισμός: ≈ 9,0 έως 9,6%

Ειδική μελέτη

**Ψηφιακή υγεία και Real Health World Data στην Ελλάδα:
Ο μετασχηματισμός στο οικοσύστημα της υγείας και ο
αντίκτυπος στην οικονομία**

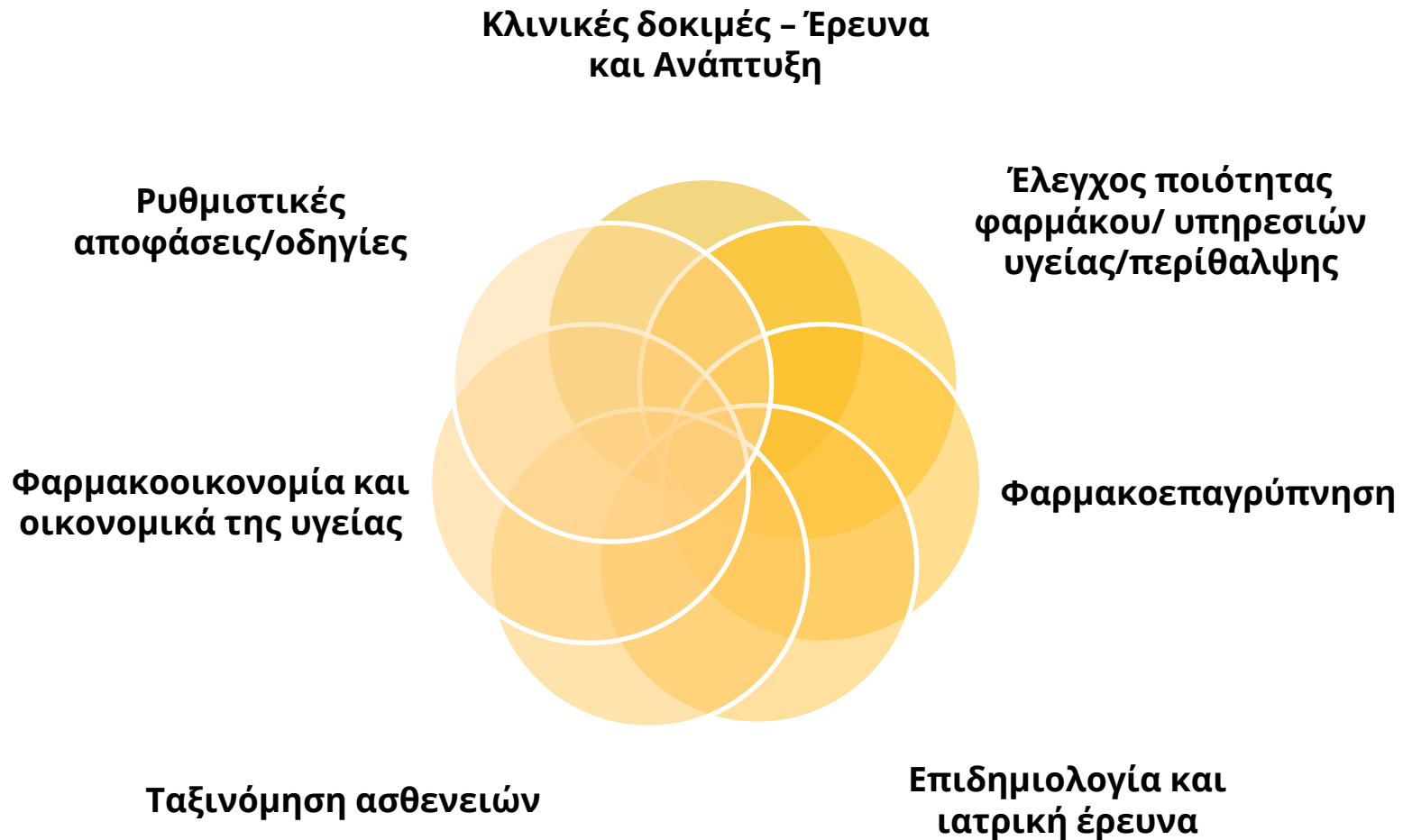
Τι είναι τα Real World Data;

- ▶ Τα πραγματικά δεδομένα για την υγεία – **Real World Data** (RWD) είναι ένας γενικός όρος για διαφορετικούς τύπους δεδομένων υγειονομικής περίθαλψης που δεν συλλέγονται σε συμβατικές τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές (Randomized Clinical Trials – RCTs).
- ▶ Λειτουργική και εννοιολογική **διαφοροποίηση** από τα Big Data:
  - ▶ Πρόκειται για **δομημένα σύνολα πληροφοριών** με συνεπή κωδικοποίηση (σε αντίθεση με τα πολύπλοκα και αδόμητα σύνολα «μεγάλων δεδομένων»)
- ▶ Ωστόσο, οι εφαρμογές μεγάλων δεδομένων (**Big Data**) στον τομέα της υγείας συχνά ταυτίζονται με τη χρήση των Real World Data (RWD).

Οι κυριότερες πηγές ψηφιακών δεδομένων για την υγεία που μπορούν να αποδώσουν RWD και RWE

Τα RWD μπορούν να προσφέρουν σημαντικά οφέλη στον ασθενή, στην επιστήμη και στους επαγγελματίες του τομέα Υγείας

Για τον ασθενή

- ✓ Βελτίωση του θεραπευτικού αποτελέσματος.
- ✓ Έγκυρη πληροφόρηση/διαφάνεια/ισότητα στην πρόσβαση
- ✓ Αποτελεσματικότερη παροχή φροντίδας υγείας
- ✓ Υλοποίηση νέων υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας για τον ασθενή, όπως:
  - ✓ Υπενθυμίσεις για προγραμματισμένες επισκέψεις, για τακτικές εξετάσεις ή για προληπτικές εξετάσεις

Για την επιστήμη

- ✓ Εξαγωγή συμπερασμάτων μέσα από στατιστική ανάλυση δεδομένων υγείας και συμβολή στην ιατρική έρευνα
- ✓ Χρήση ανώνυμων δεδομένων για επιδημιολογικές μελέτες
- ✓ Συμβολή στην κλινική έρευνα, βελτίωση των μεθοδολογιών που ακολουθούνται και επιτάχυνση της διαδικασίας ανάπτυξης νέων φαρμάκων με αντίστοιχη μείωση του κόστους

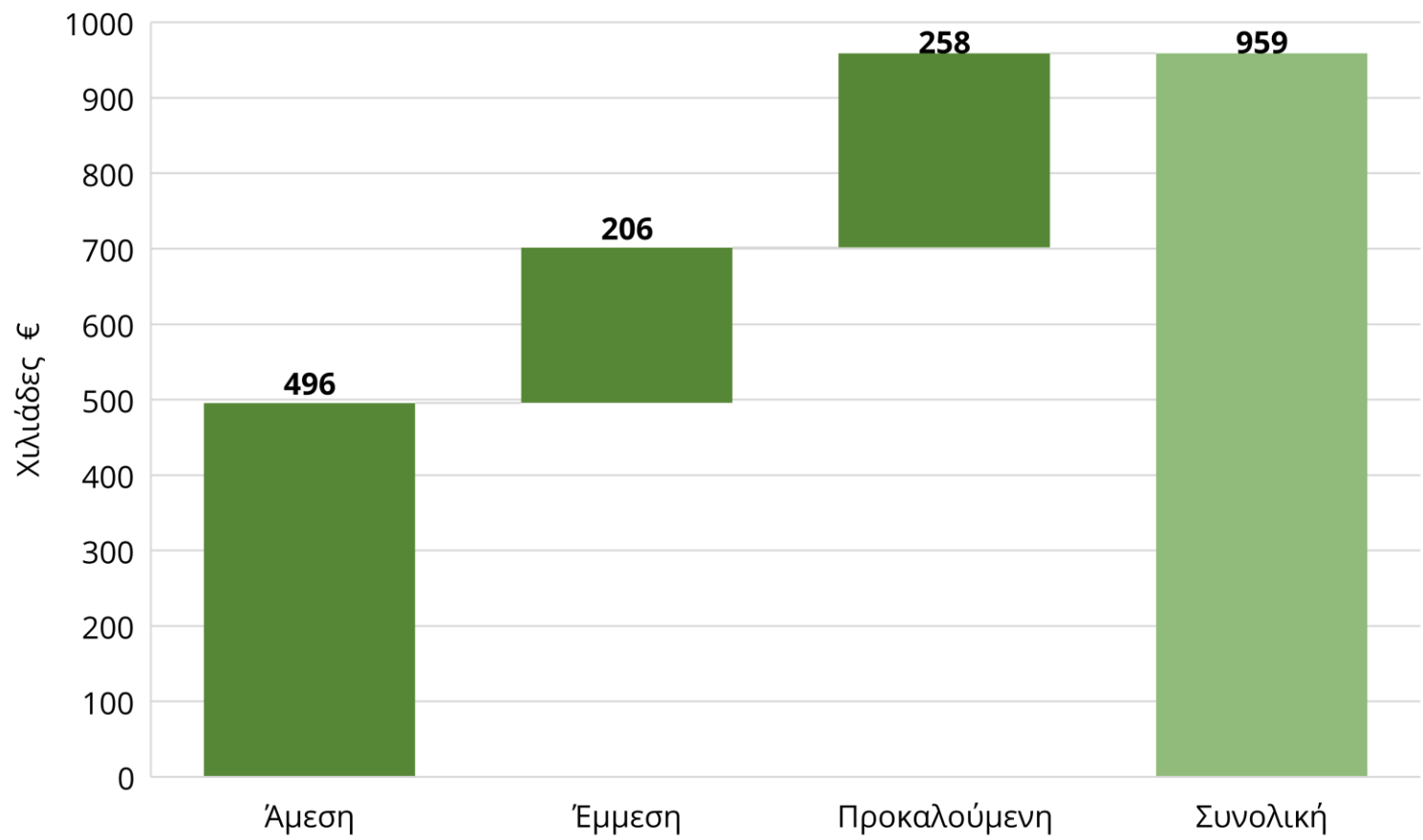
Για τους επαγγελματίες υγείας

- ✓ Διαχρονική ηλεκτρονική καταγραφή πληροφοριών για την υγεία του ασθενή
- ✓ Τεκμηριωμένη υποβοήθηση στη λήψη αποφάσεων (evidence-based medicine)
- ✓ Χρήση των συγκεντρωτικών στοιχείων των ασθενών, διατηρώντας την ανωνυμία τους, για την κλινική έρευνα και επιδημιολογικές μελέτες.
- ✓ Βελτίωση μεθοδολογιών κλινικής έρευνας και αποτελεσματικότητας των θεραπειών
- ✓ Εξατομικευμένη ιατρική

Δημιουργία **κέντρων αριστείας** για τη προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας στο τομέα της υγείας μέσω της **συλλογής και της αξιοποίησης των RWD**:

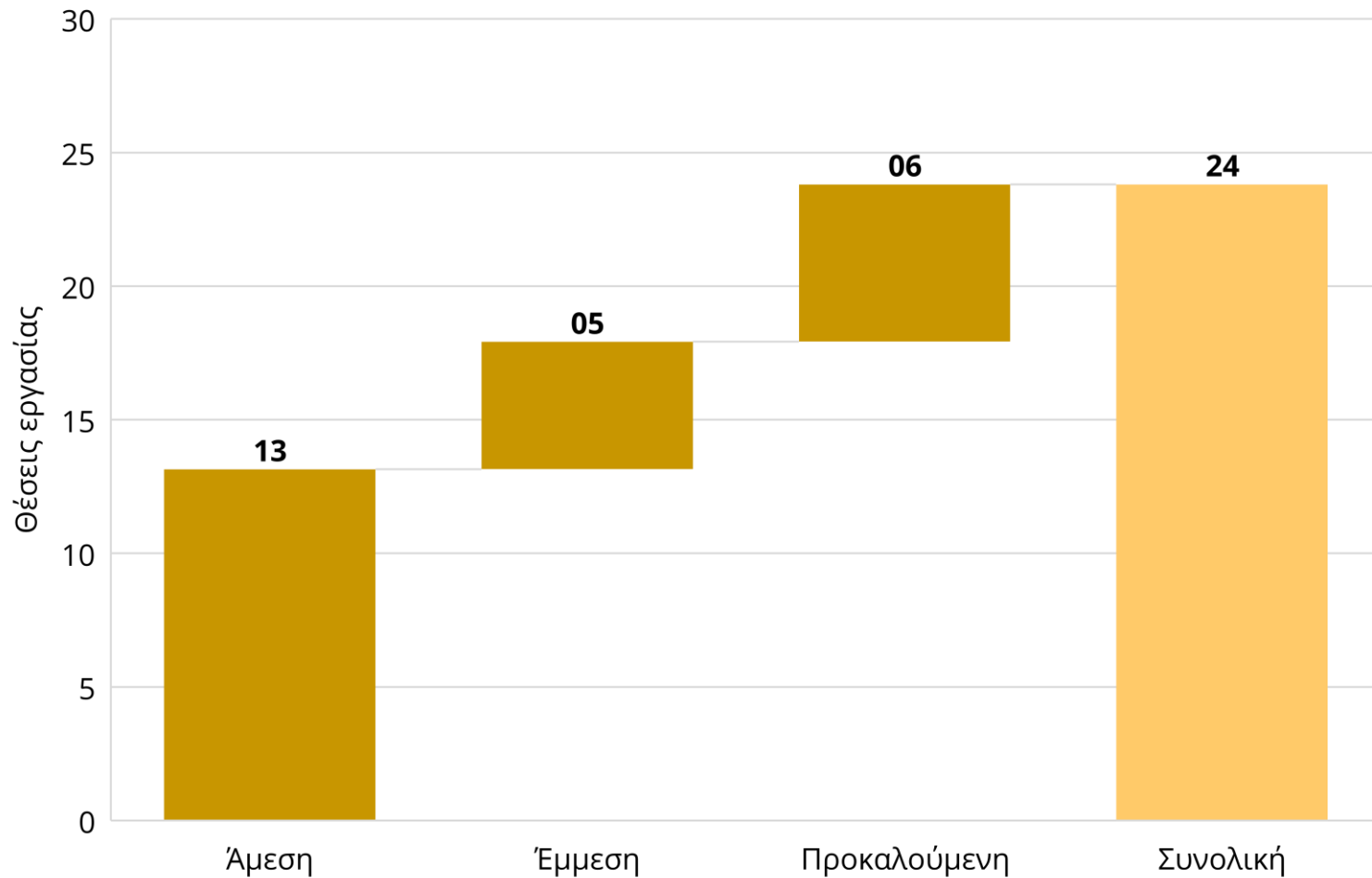
- Συνδεδειγμένος κριτικός για τους φορείς του οικοσυστήματος των ψηφιακών δεδομένων της υγείας
- Αναπλήρωση του λειτουργικού κενού στην αξιοποίηση δεδομένων της υγείας
- Αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας στη χώρα
- Προαγωγή της Έρευνας & Ανάπτυξης στο τομέα της υγείας
- Δημιουργία εξειδικευμένων θέσεων εργασίας
- **Πολλαπλασιαστικά οφέλη στο σύνολο της οικονομίας**
- Κόμβος επιστημονικής αριστείας και πόλος έλξης εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού από το εξωτερικό

Για κάθε €1 εκατ. επένδυσης στον συνθ. κλάδο, το ΑΕΠ της χώρας ενισχύεται κατά €956 χιλ.

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

 Κάθε €1 εκατ. επένδυσης στον κλάδο προσφέρει 13 θέσεις εργασίας στον κλάδο και 24 στο σύνολο της οικονομίας

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

- ▶ Η προσέλκυση κατάλληλων **επενδυτικών δράσεων** είναι βασικό **προαπαιτούμενο** για την **ψηφιακή μετάβαση** των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής **περίθαλψης** και του τομέα **Υγείας**.
- ▶ Στην περίπτωση της αξιοποίησης δεδομένων που σχετίζονται με την υγεία, οι επενδύσεις διοχετεύονται σε δύο βασικές κατευθύνσεις:
  - ▶ Στη **συλλογή** και **αποθήκευση** δεδομένων
  - ▶ Στην **επεξεργασία** και **αξιοποίηση** τους
- ▶ Η Ελλάδα βρίσκεται σε **προνομιακή θέση** σχετικά με τη συλλογή RWD καθώς έχουν ήδη αναπτυχθεί **συστήματα συλλογής/αποθήκευσης** από πολλαπλούς φορείς, ενώ υπάρχει ήδη στρατηγικός σχεδιασμός για τη διασύνδεση/διαλειτουργικότητά τους.
- ▶ Ωστόσο, ένα σημαντικό **κενό** στον εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό σχετίζεται με την διαχείριση και την **αξιοποίηση αυτής της πληθώρας διαθέσιμων δεδομένων** και την **μόχλευση σχετικών επενδύσεων** προς αυτό το πεδίο.
  - ▶ Αυτή η **έλλειψη οδικού χάρτη αξιοποίησης** των RWD **στερεί σημαντικά οφέλη** από σύστημα υγείας αλλά και την **οικονομία** της χώρας, καθώς οι δυνητικές εφαρμογές RWD σχετίζονται άμεσα με το **μετασχηματισμό/εξορθολογισμό** της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, των **δαπανών** για την υγεία αλλά και τη **προαγωγή της κλινικής έρευνας** και της **καινοτομίας**.

Ένα πλαίσιο παρεμβάσεων για την ενσωμάτωση των RWD στην πολιτική της ψηφιακής υγείας της χώρας

Βραχυπρόθεσμα

- Ένταξη της αξιοποίησης RWD/RWE οικονομία στη **στρατηγική** για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας.
- **Διάκριση** του στρατηγικού σχεδιασμού για την **αξιοποίηση των RWD** από τις υπόλοιπες δράσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού της υγείας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0.
- Εισαγωγή **συλλογής RWD** από πηγές εκτός του ευρύτερου οικοσυστήματος της υγείας ως **διακριτή αποστολή** στο πλαίσιο μιας **βιομηχανικής πολιτικής**.
- Επένδυση σε κρατική καμπάνια **ενημέρωσης του κοινού** για τα οφέλη της ψηφιακής υγείας και τις δυνατότητες παροχής προηγμένων υπηρεσιών υγείας μέσω του διαμοιρασμού και της αξιοποίησης RWD.

Μεσοπρόθεσμα

- Σύσταση **ρυθμιστικού οργάνου** για τον έλεγχο και διασφάλιση του διαμοιρασμού δεδομένων υγείας, υπό την αιγίδα δημοσίου φορέα.
- Διοχέτευση **δημοσίων κεφαλαίων** και προσέλκυση **ιδιωτικών επενδύσεων** για συντήρηση/αναβάθμιση των υφιστάμενων ψηφιακών υποδομών συλλογής και αποθήκευσης RWD.
- **Δημιουργία κέντρου αριστείας** για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης των RWD
- Στήριξη **συμπράξεων ιδιωτικού και δημοσίου τομέα** για την προαγωγή της έρευνας πάνω στη συλλογή και διαχείριση των δεδομένων της υγείας.
- Θέσπιση **πλασίου συνεργασίας** ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων με τον ιδιωτικό τομέα με σκοπό την αξιοποίηση των δεδομένων της υγείας για τη προαγωγή της έρευνας και της ιατρικής επιστήμης στη χώρα.

Μακροπρόθεσμα

- Καταγραφή, **έλεγχος** και **αξιολόγηση** του **διαμοιρασμού** των δεδομένων υγείας και **εμπορικής αξιοποίησης** τους.
- Καταγραφή απήχησης του εγχειρήματος στους πολίτες και **αξιολόγηση των αποτελεσμάτων** για τον σχεδιασμό νέων δράσεων.
- **Τεκμηρίωση της προστιθέμενης αξίας** της συλλογής και χρήσης RWD-RWE για τους πολίτες, την κλινική έρευνα και την οικονομία της χώρας μέσω αναλυτικών μελετών.
- Εξασφάλιση συνεχόμενης ροής **κρατικής ενίσχυσης** και **επενδύσεων** με στόχο την **διασφάλιση ποιότητας** και απόκρισης του ψηφιακού οικοσυστήματος της υγείας και των RWD στις τεχνολογικές εξελίξεις.
- Δράσεις **διάχυσης αποτελεσμάτων** και αξίας των RWD-RWE στους εμπλεκόμενους φορείς του οικοσυστήματος και το κοινό.

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR